

138. Van Dale, de letters U (2) en V (1)

1. Een gewestelijk ulebord (oelebord) is een uilenbord, een vroeger gespeeld spel, een soort van ganzenbord. Nikkelglans heet ook wel ullmanniet. Het ultima Thule (is dat soms IJsland?) kun je niet bereiken. Een ulv is een ultralicht vliegtuigje (ultralightvliegtuig, Jaarboek 2007).

2. Ik ben in Van Dale nu bij de letter V. Er zijn meerdere umc's zoals het UMC Groningen (afgekort: UMCG) en het UMC St Radboud (voluit: Universitair Medisch Centrum Sint-Radboud, het academisch ziekenhuis van Nijmegen). De uitdrukking 'una giornata particolare' slaat terug op de titel van een film en betekent: een bijzondere dag.

3. Una voce stelden ze vast dat una sancta de ene heilige Kerk is. De travestiet was unbeschreiblich weiblich. De undercoveragent dronk graag een underberg, een zeker Duits kruidenbitter. Er waren meerdere stormen in een glas water, des tempêtes dans un verre d'eau.

4. Unguibus et rostro is met hand en tand (uit alle macht). Een unicaat is een unicum, er zijn geen duplicaten of triplicaten. De USSR is de Unie van Socialistische Sovjetrepublieken (de Sovjet-Unie), de Unie van Utrecht bond de Noordelijke Provinciën (een onderdeel van de Zeven Provinciën?), de hypostatische unie is een moeilijk uit te leggen theologisch begrip. De Unie KBO en de Unie mhp zijn bekende instellingen. Unifil was de VN-vredesmacht in Libanon oftewel de United Nations Interim Force in Lebanon. Het USP (Jaarboek 2007) is een unique sellingpoint, een uniek verkoopargument. De Unizo is in Vlaanderen de Unie van Zelfstandige Ondernemers. Jij bent un ours mal léché, een ongelikte beer. De upper class is de bovenklasse. De uraeus slang is de Egyptische cobra. In de u-raad zitten studenten. Uraanzout, uraniumzout en uranylzout zijn synoniemen. De uitdrukking 'urbs aeterna' is Latijn voor de eeuwige stad, Rome is de Eeuwige Stad zelf. De urheber is de grondlegger. Bij pyurie zit er etter in de urine. Een openbaar urinoir is een vespasienne. Usucapio betekent juridisch: verjaring.

5. U weet wel, de utraquisten en de calixtijnen. Te elfder ure bleek het uur U verzet te zijn.

6. Jouw uurglas is nog niet verlopen, je leeft nog. De uvd is de uiterste verkoopdatum en uveïtis is ontsteking van het regenboogvlies van het oog. Ik pakte haar bij haar u-weet-wel. Uperisatie is ultrapasteurisatie. Een ural is een steppeschaap. Een kerstster koop je op de bloemenmarkt, de Kerstster is de ster van Bethlehem. De ster-van-bethlehem is volgens het Groene Boekje een plant en via internet weten we dat dit de gewone vogelmelk is en niet zoals we dachten de campanula, die ook klokje of mariaklokje heet. Forsythia's zijn trouwens Chinese klokjes. Schijt een scheit (Jaarboek 2009) nu echt zo veel als een schaap en een geit samen?

7. Erythrocyten zijn rode bloedlichaampjes. Leukocyten zijn dito witte en trombocyten zijn bloedplaatjes. In bloedwei zijn die allemaal verwijderd. Allochtonen en autochtonen hebben veel, zo niet alles, met het woord chtonisch te maken. Macrameeën en quilten zijn leuke hobby's. Heb je die V van wilde eenden gezien? V1's en V2's waren wapens, het V 8 heeft geen meervoud en was een commerciële tv-zender, die later opgevolgd werd door Veronica. De afkorting VA staat voor voltampère en is ook de ISO-landcode van Vaticaanstad. Door Klaas Vaak miste hij het praatje voor de vaak. De vaandrig-ter-zee tweede klasse, die zijn vaantje van Scherpenheuvel koesterde, was van mening dat wij naar de vaantjes gingen. Heb jij ook een aardje naar je vaartje? De straat van Magellaan is een van de moeilijkste vaarwaters ter wereld. Als jij niet in mijn vaarwater zit, kom ik vanzelf in rustiger vaarwater. Ik heb de krijgsvaardienst vaarwelgezegd. Hij was zo slap als een vadoek. Hebben jullie een vaatwasser? Va-banque spelen en va-banquepolitiek leiden meestal tot niets anders dan gezichtsverlies lijden. De bacillus Calmette-Guérin of de BCG is een van runderen afkomstig vaccin tegen tuberculose (tb, tbc).

8. De dktp-vaccinatie, de mazelenvaccinatie en de hepatitis B-vaccinatie waren een uitkomst.

9. Een vacuümglas heet ook wel een dewarvat. Een ventouse (vacuümextractor) gebruikt men bij bevellingen. De vacuümverse koffie was vacuümverpakt. De Vaddahs leven op Sri Lanka. Wade in pace, ga heen in vrede! Een vademecum is een naslagwerk. Met God de Vader wordt onze hemelse Vader bedoeld. We kennen Vader Rijn en de Vader des Vaderlands. De Heilige Vader is de paus en de leer der vaders gaat terug op de Apostolische Vaders. Heel speciaal is Vaderdag voor mensen met een vadercomplex, een elektracomplex. Gods Vaderhand regeert vanuit het Vaderhuis. Een vaderplant behoort tot de commelinafamilie. Ik ken het vanbuiten als mijn vaderons, het Onzevader. Ken je ze allemaal: vadertje Cats, Vadertje Staat, vadertje tsaar, vadertje Stalin en Vadertje Tijd? Het was een va-et-vient van vago's.

Rein Leentfaar